

แบบฟอร์มการถอดบทเรียนองค์ความรู้ ด้านการบังคับคดีแพ่ง

ชื่อผลงาน : การเตรียมความพร้อมการรับคำขอรับชำระหนี้ การดำเนินคดีแบบกลุ่ม (Class Action)

ชื่อส่วนราชการ : สำนักงานบังคับคดีแพ่งกรุงเทพมหานคร 1

หน่วยงานที่รับผิดชอบผลงาน : สำนักงานบังคับคดีแพ่งกรุงเทพมหานคร 1

ชื่อผู้ประสานงาน นายณรงค์ฤทธิ์ สุขโข ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการพิเศษ

สำนัก/กอง สำนักงานบังคับคดีแพ่งกรุงเทพมหานคร 1 เบอร์โทรศัพท์ 080-061-7529

e - Mail narongrit.s@led.mail.go.th

วันที่จัดทำ วันที่ 15 สิงหาคม 2566

ตรวจสอบโดย นางสาวนิรมล สุขวิไล ผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีแพ่งกรุงเทพมหานคร 1

ความรู้พื้นฐาน

กรณีศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น

กรณีศึกษาการปรับปรุงการทำงาน

ความรู้พื้นฐาน

1. สรุปวิธีการทำงานที่ถูกต้อง (เทคนิคขั้นตอน)

1.1 ในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม เมื่อศาลมีคำพิพากษา คำพิพากษาจะกล่าวถึงสมาชิกกลุ่มที่ต้องผูกพันตามคำพิพากษา และในกรณีที่คำพิพากษาซึ่งให้จำเลยชำระหนี้เป็นเงิน จะระบุจำนวนเงินที่จำเลยจะต้องชำระแก่โจทก์ตามสิทธิของโจทก์รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณในการชำระเงินให้สมาชิกกลุ่ม ซึ่งการดำเนินแบบกลุ่มนี้ สมาชิกกลุ่มจะได้รับชำระหนี้จากการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินที่รวบรวมได้โดยสมาชิกกลุ่มจะต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี

1.2 เมื่อศาลมีคำพิพากษาแล้ว กฎหมายกำหนดให้ศาลแจ้งคำพิพากษานั้นให้สมาชิกกลุ่มทราบและประกาศทางหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายเป็นเวลาติดต่อกันรวมทั้งทางสื่อมวลชนอื่นและวิธีการอื่นใดเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร ในการแจ้งคำพิพากษาให้สมาชิกกลุ่มทราบนั้น ศาลจะต้องกำหนดวันตามที่เห็นสมควรในคำบอกกล่าวและประกาศเพื่อให้สมาชิกกลุ่มยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี

1.3 กำหนดเวลายื่นคำขอรับชำระหนี้ในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม สมาชิกกลุ่มต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในกำหนดตามที่ศาลได้กำหนดไว้ในคำบอกกล่าวแจ้งคำพิพากษา โดยปกติต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายใน 2 เดือน นับถัดจากวันที่ศาลมีคำบอกกล่าวแจ้งคำพิพากษา

1.4 ผลของการไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ สมาชิกกลุ่มรายใดไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดระยะเวลาตามที่ศาลได้กำหนดไว้ สมาชิกกลุ่มรายนั้นย่อมไม่มีสิทธิขอเฉลี่ยทรัพย์สินหรือเงินในการบังคับคดี ทั้งสมาชิกกลุ่มดังกล่าวจะฟ้องให้จำเลยชำระหนี้ก็ไม่ได้เพราะว่าเป็นสมาชิกที่ไม่ได้ออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่มจึงต้องผูกพันตามคำพิพากษา ซึ่งทำให้ไม่มีสิทธิขอเฉลี่ยทรัพย์สินหรือเงินที่ได้จากการบังคับคดี

2. จุดสังเกต ข้อควรระวัง

2.1 การที่สมาชิกกลุ่มจะต้องผูกพันตามคำพิพากษาและสมาชิกกลุ่มต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในกำหนดวันที่ศาลกำหนดไว้ในคำบอกกล่าวแจ้งคำพิพากษา มิฉะนั้นจะทำให้ไม่มีสิทธิขอเฉลี่ยทรัพย์สินหรือเงินที่ได้จากการบังคับคดี

2.2 ในการดำเนินคดีแบบกลุ่มจะมีสมาชิกกลุ่มเป็นจำนวนหลักร้อย หรือหลักพัน ซึ่งมีจำนวนมากและเป็นประชาชนทั่วไปที่ไม่มีความรู้ด้านกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นผู้ด้อยโอกาสอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล

กรณีศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น

1. สถานการณ์ปัญหา (5w 1H)

ปัจจุบันการดำเนินคดีแบบกลุ่ม (Class Action) ที่มีบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องจำนวนมาก เจ้าพนักงานบังคับคดียังไม่มีเตรียมความพร้อมเพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกกลุ่ม ในการรับคำขอรับชำระหนี้จากสมาชิกกลุ่มซึ่งมีเป็นจำนวนมากและภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

2. สาเหตุของปัญหา

สมาชิกกลุ่มมีความคาดหวังว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีจะเป็นผู้ดำเนินการให้ทุกขั้นตอนจนได้รับเงินจากการบังคับคดี โดยไม่ดำเนินการยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี หรือประชาชนไม่มีความรู้ด้านกฎหมายและยังเป็นผู้ด้อยโอกาสอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ไม่ทราบขั้นตอนในการยื่นคำขอรับชำระหนี้ และไม่สะดวกในการเดินทางมายื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี บางคดีทำให้ไม่มีสมาชิกกลุ่มยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีแม้แต่รายเดียว ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมและความเสียหายแก่สมาชิกกลุ่ม

3. แนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำ

กำหนดแนวทางให้ความช่วยเหลือสมาชิกกลุ่ม โดยการปฏิบัติงานเชิงรุกด้วยการอำนวยความสะดวกลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เพื่อเป็นการลดช่องว่างในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมกับสร้างโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึงเสมอภาคและเป็นธรรมแก่สมาชิกกลุ่ม ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำการลงพื้นที่ ณ ศาลาประชาคมในหมู่บ้าน, ที่ทำการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, โรงเรียนหรือวัดในพื้นที่ โดยแจ้งวัน เวลา และสถานที่ให้สมาชิกกลุ่มทราบล่วงหน้า เพื่อประชุมให้ความรู้ด้านการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ชี้แจงทำความเข้าใจและตอบข้อซักถามแก่สมาชิกกลุ่มหรือแกนนำของสมาชิกกลุ่มในการยื่นคำขอรับชำระหนี้ พร้อมทั้งรับคำขอรับชำระหนี้จากสมาชิกกลุ่มโดยไม่ต้องเดินทางมายื่นคำขอรับชำระหนี้ที่สำนักงานบังคับคดีฯ เพื่อให้การยื่นคำขอรับชำระหนี้ของสมาชิกกลุ่มต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย สามารถยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในกำหนดระยะเวลาในการยื่นคำขอรับชำระหนี้

4. ผลของการแก้ไขปัญหา

สมาชิกกลุ่มสามารถยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในกำหนดและมีสิทธิขอเฉลี่ยทรัพย์สินหรือเงินที่ได้จากการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาล

กรณีศึกษาการปรับปรุงการทำงาน

1. รูปแบบการทำงานก่อนปรับปรุง ผลงานก่อนปรับปรุง

สมาชิกกลุ่มไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในกำหนดตามที่ศาลกำหนดไว้ในคำบอกกล่าวแจ้งคำพิพากษา

2. รูปแบบการทำงานหลังปรับปรุง ผลงานหลังปรับปรุง

การลงพื้นที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อประชุมให้ความรู้ด้านการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ชี้แจงทำความเข้าใจและตอบข้อซักถามแก่สมาชิกกลุ่มหรือแกนนำของสมาชิกกลุ่มในการยื่นคำขอรับชำระหนี้ พร้อมทั้งรับคำขอรับชำระหนี้จากสมาชิกกลุ่มโดยไม่ต้องเดินทางมายื่นคำขอรับชำระหนี้ที่สำนักงานบังคับคดีฯ ทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในกำหนดตามที่ศาลกำหนดไว้ในคำบอกกล่าวแจ้งคำพิพากษา

3. บทเรียนที่ได้รับจากการปรับปรุงงาน

การปฏิบัติงานเชิงรุกเป็นการอำนวยความสะดวก ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็นการลดช่องว่างในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมกับสร้างโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึงเสมอภาคและเป็นธรรมแก่สมาชิกกลุ่มในการยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี

ภาพประกอบ

สำนักงานบังคับคดีแพ่งกรุงเทพมหานคร 1 ลงพื้นที่รับคำขอรับชำระหนี้จำนวน 725 ราย ในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม (Class Action) คดีสิ่งแวดล้อม ของศาลแพ่ง หมายเลขแดงที่ สว.3/2563 เมื่อวันที่ 6 - 7 กุมภาพันธ์ 2564 ณ ศาลาประชาคมหมู่ที่ 1 ต.น้ำพุ อ.เมืองราชบุรี จ.ราชบุรี

